

Nr 162.

Av herr **Elmgren**, om utredning beträffande psykologiens och pedagogikens behov och forskningsvillkor m. m.

Det framstår alltmera klart att en specialutredning av de psykologiska och pedagogiska vetenskapernas behov, forskningsvillkor, utbildningsfrågor och institutionsförhållanden behöver företagas, icke minst med tanke på dessa vetenskapers vidsträckta och alltmer ökande praktiska betydelse i samhällslivet t. ex. när det gäller yrkesrådgivning, industriens personalfrågor, skolväsendets behov av särskild psykologisk-pedagogisk rådgivning och socialvårdens motsvarande behov.

Denna fråga är mycket aktuell, icke minst med tanke på den eftersatta ställning som dessa vetenskaper och deras tillämpning i stort sett ännu ha i vårt land vid jämförelse med förhållandena i de större kulturländerna (USA, England, Frankrike) men även vad t. ex. skolpsykologisk utbildning och psykoteknisk tillämpning beträffar vid jämförelse med förhållandena i våra nordiska grannländer och andra kulturländer av samma storleksordning, t. ex. Schweiz, Belgien och Holland.

Vid ett flertal tillfällen ha önskemål angående en förbättrad ställning av de psykologiska och pedagogiska vetenskaperna i fråga om deras tillämpning i samhällslivet uttryckts. Sålunda må här erinras om skrivelser angående dylik utredning från bl. a. Sveriges allmänna folkskollära-förening och ingenjörsvetenskapsakademien samt framställningar av föreningen Sveriges fackpsykologer direkt till Kungl. Maj:t. Universitetsberedningen har senast i sitt betänkande om akademiska lärarbefattningar m. m. (SOU 1946: 81) bl. a. yttrat sig på följande sätt angående behovet av en sådan utredning.

»Ett ständigt stigande antal studerande ägnar sig åt psykologi och pedagogik. Professor J. Landquist i Lund har sålunda angivit, att antalet pedagogikstuderande till olika examina under åren 1935—1945 i det närmaste fördubblats eller mer än fördubblats.

Det är uppenbart, att den psykologiska och pedagogiska forskningen befinner sig i snabb utveckling och att behovet av vetenskapligt utbildade psykologer och pedagoger inom olika yrkesområden ökats. Detta gör i sin tur en utbyggnad av forsknings- och undervisningsorganisationen beträffande detta ämne behövlig.» Utredningen anför vidare: »Icke heller har det varit beredningen möjligt att i nuvarande läge taga ställning till frågan om de psykologiska institutionernas utbyggnad. Beredningen torde få anledning återkomma till denna fråga i samband med sin behandling av institutionsfrågor överhuvud.

För att ersätta från de studerande utgående avgifter för laborationskurser i pedagogik vill beredningen förorda, att ett statsanslag på 150 kronor årligen ställes till vartdera universitetets förfogande.

Såsom ovan framhållits, ökas behovet av vetenskapligt utbildade psykologer inom olika områden av samhällslivet, särskilt inom industrien, skolväsendet, den yrkesvägledande verksamheten, försvaret etc. Vid beredningens överläggningar med de akademiska lärarna och de studerande vid olika lärosäten ha ett flertal representanter för ämnet psykologi framhållit, att frågan om att för de studerande, som syftade mot praktisk psykologisk verksamhet, skapa en särskild utbildningsväg, vore i högsta grad aktuell och krävde en omedelbar och skyndsam utredning. Beredningen, som har för avsikt att i följande betänkande upptaga frågan om examensväsendets framtida utformning inom bland annat den filosofiska fakultetens humanistiska sektion, anser emellertid, att utredningen av den förstnämnda frågan kräver speciell sakkunskap och vill därför förorda, att en särskild utredning verkställles angående utbildningen av vetenskapligt kvalificerade psykologer.» En särskild PM angående psykologiens och pedagogikens ställning har på ecklesiastikdepartementets uppdrag utarbetats av professor John Elmgren, innehållande bl. a. ett förslag till ett psykologisk-pedagogiskt forsknings- och utbildningsinstitut jämte planritning och kostnadsberäkning för ett dylikt. Denna promemoria har av chefen för ecklesiastikdepartementet remitterats till 1945 års universitetsberedning, som i sin tur infordrat yttranden från ämnesrepresentanter och representanter för närgränsande vetenskap, i stort sett utmynnande i krav på en allsidig utredning av de psykologiska och pedagogiska vetenskaperna.

Tiden synes nu vara mogen för en snabb och effektiv utredning av de psykologiska och pedagogiska vetenskapernas forskningsvillkor i anslutning till universitetsberedningens redan framlagda förslag bl. a. avseende delning av de nuvarande professurerna i psykologi och pedagogik i en professur närmast avseende pedagogik och pedagogisk psykologi samt en avseende psykologi. Universitetsberedningens förslag till dylik delning innebär närmast ett principyrkande för statsuniversitetens vidkommande.

Med tanke på de psykologiska och pedagogiska institutionernas särskilt angelägna behov vid Stockholms och Göteborgs högskolor borde i samband med en liknande uppdelning även vid dessa läroanstalter en utredning verkställas av de institutionella behoven liksom det borde föranstaltas om granskning av institutionsförhållandena vid statsuniversiteten.

Vid en utredning i anslutning till här ovan framförda synpunkter synes det särskilt angeläget att frågan om en särskild psykologisk-pedagogisk examen för det praktiska livets behov (skolorna, socialvården, industrien och yrkesvägledningen) utredes i samråd med universitetsberedningen. Vidare böra förslag utarbetas angående psykologisk-pedagogiska forsknings-

och utbildningsinstitut samt granskning och överarbetning ske av redan föreliggande förslag till sådana institut såväl med hänsyn till den psykologiska grundforskningens som även den praktiskt inriktade målforskningens behov samt institutionsförhållandena på detta område i USA och utlandet för övrigt därvid särskilt uppmärksammas.

Slutligen borde en samordning av utbildningsformerna med hänsyn till de psykologiska och pedagogiska vetenskapernas praktiska tillämpning i samhällslivet med avseende på skolornas, industriens, arbetsförmedlingens och social- och hälsovårdens behov av kvalificerade psykologer och psykologiska assistenter övervägas samt önskvärdheten av kontakt med närgränsande medicinska och sociala vetenskaper (i främsta rummet psykiatri, barnpsykiatri, pediatrik och sociologi med samhällslära) beaktas.

Med stöd av vad ovan anförts får undertecknad hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning beträffande psykologiens och pedagogikens behov, forskningsvillkor, utbildningsfrågor och institutionsförhållanden.

Stockholm den 24 januari 1948.

Bengt Elmgren.
